

Moj prvi sajt

1-2 čas Šta je HTML, CSS, i njihov razvoj

Dragi moji đaci,

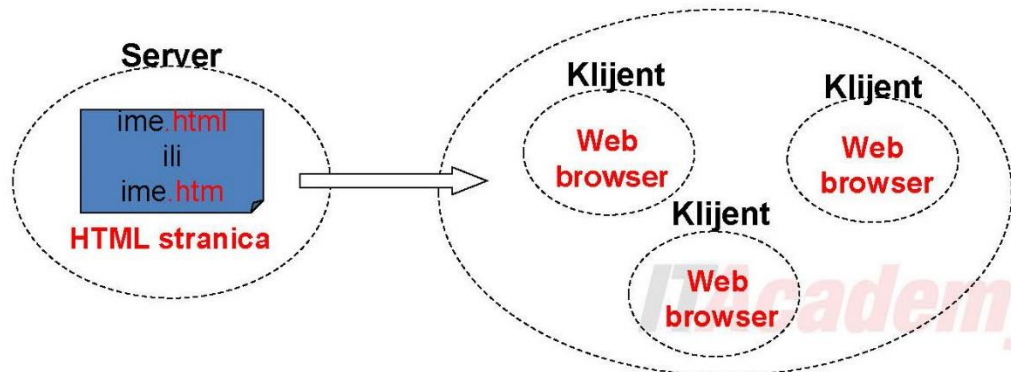
Dobro došli u svet HTML-a i CSS-a. Nadam se da ćete uživati u radu, i da ćete biti vredni, maštoviti i radoznali, jer je to preduslov za pravljenje web stranica.

Prva dva časa su uvodna, i čim dobijemo google učionicu krećemo sa pravljenjem vašeg prvog sajta.

Na početku ćemo se koncentrisati na HTML jezik, a kasnije ćemo sve to stilizovati pomoću CSS-a.

HTML?

HTML (HyperText Markup Language) je platformski neutralan opisni jezik. Danas ovaj jezik predstavlja standard za izradu internet dokumenata.

Razvoj HTML-a

HTML se danas znatno razlikuje od prvobitne verzije, ali je zadržao osnove na kojima je kreiran. Berners Li nije zaštitio HTML i objavljen je pod open source uslovima. Tokom godina, konstantno je unapređivan, a i osnovan je W3C (World Wide Web Consortium - www.w3.org) koji se bavi standardizacijom i unapređenjem HTML i drugih standarda. Takođe, 2004. osnovan je WHATWG (Web Hypertext Application Technology Working Group - www.whatwg.org) od strane zaposlenih u kompanijama usko vezanim za web, kao što su Apple, Mozilla, Opera i mnoge druge, a sve kao odgovor na tromost W3C-a u razvoju novih tehnologija.

Finalna verzija HTML5 (Recommendation status) je objavljena oktobra 2014, ali razvoj svakako nije prekinut. Trenutno je aktuelna verzija HTML 5.1 (2nd Edition), od oktobra 2017.

HTML je do verzije 3 bio (manje više) jedinstven jezik. Pojavom verzije 4. podeljen je na transitional, strict i frameset podvarijante. Stvari se dodatno komplikuju sa uvođenjem XHTML-a.

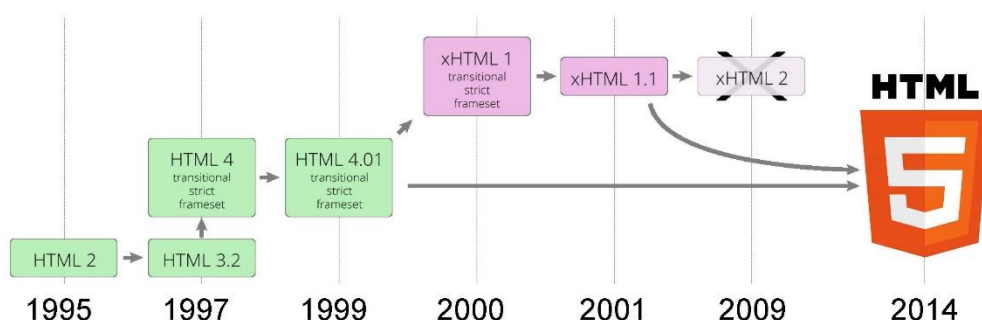
XHTML (eXtensible HyperText Markup Language) je forma HTML jezika koja je proširena i usklađena sa striktnijim XML pravilima. Nije zamenio HTML 4.01, već se pojavio uporedo, baziran na njegovim

osnovama. U prvoj verziji (1.0) XHTML je zadržao podelu na transitional, strict i frameset, dok je to u verziji 1.1 izbačeno.

Dugo je XHTML 1.0 transitional, i uz njega strict varijanta, bili de-facto standardi za HTML, sve od početka 2000tih do danas. Veliki broj aktivnih stranica koje i dalje vidimo na netu napisano je upravo u njima.

Stvari se menjaju krajem 2000tih. W3C je zagovarao razvijanje XHTML verzije 2, koja je trebala da bude na neki način revolucionarna (jer ne bi bila unazad kompatibilna sa starijim verzijama). To je dovelo do oštih debata i kritika. Zbog toga, uporedo je krenuo nezavistan razvoj HTML-a verzije 5, koji se oslanjao na stariji HTML 4.01 ali i delove XHTML-a.

Sve u svemu, posle dosta previranja, 2009. godine se odustalo od nove verzije XHTML-a i HTML5 je prihvaćen kao sledeći standard.

- Ako ostavimo po strani istoriju HTML-a, ono što je za nas bitno jeste da **trenutno koristimo HTML5**. Sve ostalo nas ne zanima previše.
- Takođe, sve ove razlike između HTML verzija nisu drastične.

Često u poslednje vreme se može čuti (i uživo i na netu) rečenica poput ove: “Želim da naučim html, ali samo HTML5, nikako stariju verziju”. Sama takva konstatacija je pogrešna i pokazuje nerazumevanje faktičkog stanja. HTML5 jeste budućnost weba i novi opšteprihvaćeni standard, ali da bi uopšte došli do najnovijih funkcija (koje je doneo HTML5) moramo prvo naučiti osnove i shvatiti principe HTML-a, koje su iste, bilo da radimo u HTML4, XHTML1 ili HTML5.

Kao kada bismo gradili kuću i želeli da postavimo najnoviji alarmni sistem i najmodernije solarne ploče na krovu, a da pre toga nismo ni temelje izgradili. Jednostavno, HTML se ne može učiti posebno po verzijama.

Šta je Internet

Internet je “mreža svih mreža”. On povezuje milione računara na globalnom nivou, tako formirajući globalnu mrežu.

Pomoću Interneta, računar može komunicirati sa drugim računarom bilo gde u svetu, dokle god su oba povezana na Internet. Informacije putuju preko Interneta posredstvom različitih načina (protokola). U okviru Interneta funkcionišu različiti servisi, kao što su WWW (World Wide Web), Email, FTP i mnogi drugi.

Šta je WWW (World Wide Web)

World Wide Web ili skraćeno WWW je model (način) pristupa informacijama koristeći Internet kao medijum. WWW koristi HTTP protokol, jedan od jezika koji se koriste na Internetu. WWW koriste browseri koji pristupaju web sajtovima.

Ukoliko je razlika Internet – WWW i dalje nejasna, zamislite Internet kao putnu mrežu jedne zemlje, a WWW kao autobuski prevoz te zemlje. Mi, kao korisnici možemo koristiti usluge autobusa radi putovanja u različite krajeve zemlje, možemo koristiti različite prevoznike i tipove usluga, i tako dalje. Ali, sa druge strane, putnu mrežu (Internet) mogu koristiti i mnogi drugi, a ne samo autobusi (WWW).

Web server

Web serveri su specijalizovani računari (mogu biti i virtuelni) koji su stalno uključeni i konstantno povezani sa Internetom u svrhu opsluživanja sajtova i njihovih korisnika.

Kada korisnik, odnosno njegov browser, zatraži određeni web sajt, on biva upućen preko Interneta do računara pod nazivom web server, ili kraće server, a koji sadrži traženi sajt.

Web browser (Internet pretraživači, pregledači..)

Sajtovima na Internetu ljudi pristupaju upotrebom tipa softvera koji se naziva Web browser, ili samo browser. Najpopularniji browseri danas su Chrome, Firefox, Edge, Internet Explorer, Opera i Safari. Korisnici pristupaju sajtovima tako što unesu tačan URL sajta, prate link sa druge stranice ili putem bookmark-a. Sami browseri se regularno unapređuju kako bi pratili novine, ali ne možemo uvek biti sigurni da je korisnik, posetilac našeg sajta, izvršio update na najnoviju verziju ili i dalje koristi npr Internet Explorer 7, iako je to veoma star browser.

URL je ono što u žargonu nazivamo adresom sajta, ili jednostavno sajtom. Primeri za URL su www.adobe.com i tako dalje.

Zatvorena umrežena struktura koja počiva na TCP/IP protokolu ali nije deo Interneta, naziva se Intranet.

HTTP, TCP/IP

HTTP (Hyper Text Transfer Protocol) je mrežni protokol koji određuje način prenosa podataka.

TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet Protocol) je protokol niskog nivoa (transportni nivo) koji služi za komunikaciju dva računara

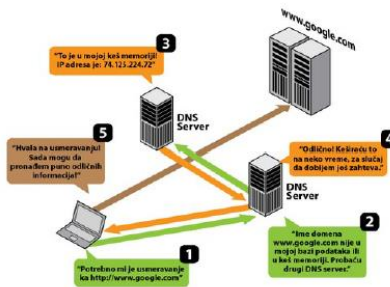
Kako funkcioniše www

Kada unesemo željenu adresu u browser, pomoću DNS sistema (Domain Name System) browser dobija informaciju o IP adresi web servera, odnosno sajta koji je potrebno učitati. IP adresa je tačna adresa gde se željeni sajt nalazi. Drugim rečima, mi koristimo URL (adresu sajta) kako bismo olakšali pamćenje, dok sami računari sajtove pronalaze pomoću IP adresa.

Na primer, lakše je zapamtiti `www.google.com`, nego njegovu IP adresu: `216.58.208.35`, iako možemo ukucati taj IP u browser i dobiti isti rezultat (probajte, možete otvoriti bilo koji browser i u adres bar uneti malopre pomenutu IP adresu u obliku: `http://216.58.208.35/`, otvoriće se Google).

Pošto browser od DNS servera dobije informaciju o IP adresi sajta, on pristupa njoj, otvara root folder i traži `index.html` (ili `default.html`), te ih onda prikazuje korisniku.

Pamćenje zapisa IP adresa je nepraktično - kao pomoć je uveden servis za dodelu domena DNS

Šta je CSS

CSS (akronim od Cascading Style Sheets) je style sheet jezik koji se koristi za opis prezentacione semantike dokumenta pisanog u opisnom jeziku (markup language).

Ako zanemarimo formalnu definiciju, jednostavnije rečeno, CSS opisuje, tj. uređuje izgled i formatiranja bilo kog elementa na stranici.

HTML i CSS imaju potpuno drugačiju namenu, ali se idealno dopunjuju. HTML nosi sadržaj, dok CSS taj isti sadržaj uređuje.

CSS-om ćemo se baviti kasnije

3-4 Čarobni svet tagova

....